

Toimintakertomus 2016

YLEISTÄ

Käymäläseura Huussi ry (KSH ry) on sitoutumaton, yleishyödyllinen kansalaisjärjestö, jonka tarkoituksena on edistää erilaisin tavoin ekologiseen sanitaation perustuvaa DT-teknologiaa (dry toilet technology) tasavertaisena vaihtoehtona vesikäymälälle. Ekologiseen sanitaatioon sisältyy vedettömien ja vähävetisten käymälöiden käyttö ja suunnittelu, ihmistuotoksen turvallinen käsittely ja luontaisen, suljetun ravinnekierroksen toteutuminen sekä vesistöjen suojelu. KSH ry on maanlaajuisesti tunnetuin alan asiantuntija ja yhdistyksen julkinen profiili on viime vuosina kehittynyt valtavaa vauhtia, mistä kertoo yhä lisääntyvä maan kattavien medianhuomioiden ja yhteydenottojen määrä. Yhdistyksen toiminnan laajuutta ei voikaan mitata jäsenmäärällä, vaan yhdistyksen muulla yhteiskunnassa tapahtuvalla toiminnalla. Yhdistyksen ydinosamiseen kuuluu ekologisen sanitaatioon ja kuivakäymäläteknologian suunnittelun ja edistämisen lisäksi mm. tiedotus- ja vaikuttamistyö ja projektihallinnon osaaminen.

Vuosi 2016 oli yhdistyksen 14. toimintavuosi. Vuosi oli kiireinen hankevuosi, kun yhtä aikaa oli käynnissä neljä ulkomaan kehitysyhteistyöhanketta sekä kaksi kotimaan hanketta. Erityisesti näkyvyys mediassa paljon huomiota saaneen BIOUREA-hankkeen tiimoilta oli korkealla tasolla. BIOUREA-hankkeessa osoitettiin selvästi virtsan lannoitetehto ja turvallisuus peltoviljelyssä. Myös tapahtumien järjestäjät ovat olleet enenevässä määrin kiinnostuneita ekologisista käymäläratkaisuista. Valtakunnallisestikin mielenkiintoinen kohde on Tampereella Lielahden alueella Hiedanrannassa vanhan teollisuusalueen kaavoitus 25 000 asukkaan lähiöksi. Hiedanranta on nyt avattu yleisökäyttöön nimellä Väliaikainen Hiedanranta ja alueella sijaitseva vanha kuivaamo on remontoitu tapahtumakäyttöön ja sinne on asennettu 19 kuivakäymälää. Yhdistys on ollut toimintavuoden aikana promootorina Hiedanrannan kuivakäymälöiden toteutuksessa ja siitä on tulossa erittäin merkittävä kuivasanitaation ja ravinteiden kierrätyksen teemoja esittelevä kehityskohde.

Yhdistyksen toiminta on viime vuosina monipuolistunut ja KSH ry on pystynyt tehokkaammin vastaamaan alati kasvavaan tiedon tarpeeseen niin sisäkuivakäymälöiden ja hajajätevesiasetuksen edistämisen kuin ravinnekierroksen toteutumisen osalta monilla yhteiskunnan osa-alueilla.

HALLINTO

Yhdistyksen toimisto sijaitsi tammikuusta marraskuuhun Tampereen keskustassa Näsilinnankadulla. Tiloissa jatkoi edellisvuoden tapaan alivuokralaisena Suomen ympäristöopisto SYKLI Oy. Toimistotilojen myynti uudelle omistajalle pakotti kuitenkin yhdistyksen etsimään uudet toimitilat lyhyellä varoitusajalla. Uudet tilat löydettiin Kalevan kaupunginosasta Väinämöisenkadulta, jonne muutettiin marraskuun lopussa 2016. Yhteistyö SYKLIN kanssa päättyi tässä vaiheessa, sillä yhdistyksen uudet ja pienemmät tilat eivät enää mahdollistaneet yhteistyön jatkoa. Uudet toimistotilat sijaitsevat asunto-osakeyhtiön

omistaman pienkerrostalon kivijalassa, jossa käytössä on kaksi isompaa toimistohuonetta sekä keittiö ja sosiaalitilat.

Yhdistyksellä oli toimintavuoden aikana alkuvuodesta viisi työntekijää ja heinäkuusta alkaen neljä työntekijää. Lisäksi toimistolla oli harjoittelija keväästä syksyyn sekä useita harjoittelijoita ulkomaan kehitysyhteistyöhankkeissa.

Yhdistys oli toimintavuonna 2016 KEPA:n jäsen, Suomen vesifoorumi ry:n jäsen (FWF, edustaja myös FWF:n hallituksessa), sekä jäsenenä ulkomaisissa yhteisöissä: WTO, WTA ja SuSanA.

HALLITUS

Yhdistyksen hallitukseen kuuluivat toimintavuonna 2016 varsinaisina hallituksen jäseninä Ruusa Gawaza (pj.) Noora Mantere (vpj.), Mia O'Neill (rahastonhoitaja), Juhani Tenhunen, Johanna Kallio, Hannamaija Fontell, Sirkka Malkki, Ilkka Pulkkinen ja Venla Pesonen sekä varajäsenenä Kirsikka Pynnönen, Reetta Toivanen ja Jyrki Sivula. Hallituksen ulkopuolisena sihteerinä toimi Riina Heinisuo. Hallitus kokoontui kauden aikana yhdeksän kertaa ja sähköpostikokous järjestettiin kerran. BIOUREA ja KIVIREKI -hankkeilla oli lisäksi omat ohjausryhmänsä, jotka kokoontuivat tarvittaessa.

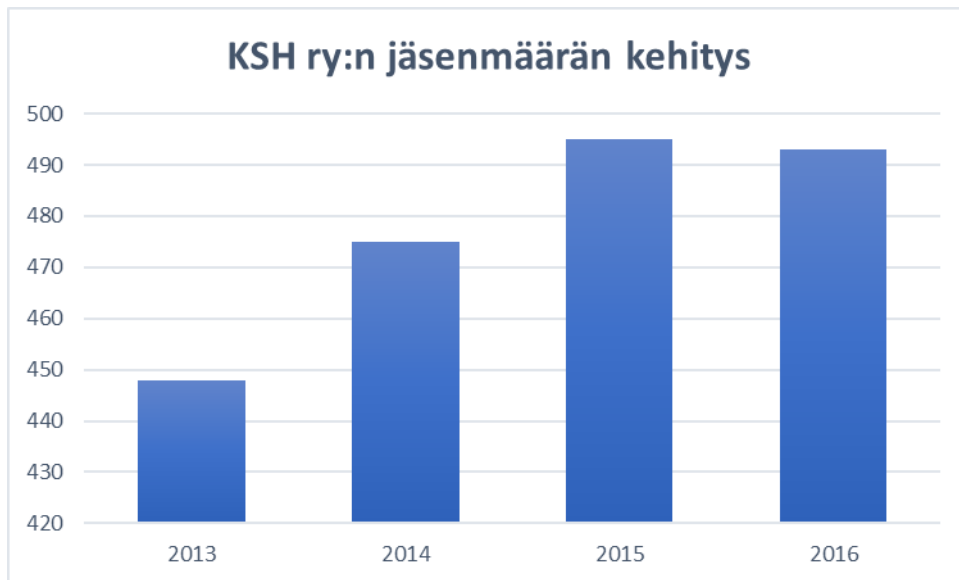
VUOSIKOKOUKSET

Yhdistyksen kevätkuukokous pidettiin yhdistyksen toimistolla Näsilinnankadulla 23.4. Sääntömääräisten asioiden lisäksi kokouksen ohjelmassa oli kuulumisia ja keskustelua yhdistyksen kotimaan BIOUREA ja KIVIREKI -hankkeista projektiasiantuntija Karoliina Tuukkasen johdolla. Kokoukseen osallistui 5 yhdistyksen jäsentä.

Syysvuosikokous pidettiin perinteiseen tapaan Maailman käymäläpäivänä 19.11. Lielahden kartanolla Tampereen Hiedanrannassa. Syyskokoukseen osallistui 18 yhdistyksen jäsentä. Vuosikokouksen jälkeen osallistujilla oli ainutlaatuinen tilaisuus tutustua Hiedanrannan alueeseen yhteisen kiertokävelyn merkeissä. Kiertokävelyn oppaana toimi Hiedanrannan satamavahti ja kehityspäällikkö Reijo Väliharju Tampereen kaupungilta. Reijo Väliharju tutustutti kiertokävelyllä Hiedanrannan erityispiirteisiin ja kertoi erityisesti alueen kiertotalouteen liittyvistä suunnitelmista. Pääsimme tutustumaan kartanon lisäksi mm. kaupunkiviljelijöiden Kelluvaan Puutarhaan ja alueen muihin nähtävyyksiin. Kiertokävely huipentui Kuivaamolle, joka on uusi urbaani kulttuuritila ja jonne on asennettu vuoden 2016 aikana ennennäkemätön kuiva-käymäläjärjestelmä. Kuivaamoon on asennettu 19 kuivakäymälää palvelemaan kulttuuritilan kävijöitä. Opastettu kiertokävely oli kaikille avoin.

JÄSENISTÖ

Vuoden 2016 lopussa yhdistyksen jäsenmäärä oli 462 henkilöjäsentä, 23 yritysjäsentä ja 8 yhteisöjäsentä (vuotta aiemmin jäsenmäärä oli 465 henkilöjäsentä, 22 yritysjäsentä ja 8 yhteisöjäsentä).

Jäsenille toimitettiin ajankohtaista jäsenpostia kevätkuukauskokouksen yhteydessä postitse ja muutoin sähköisiä jäsenkirjeitä mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi jäsenkirjeiden ulkonäköä pyrittiin päivittämään houkuttelevammaksi. Sosiaalista mediaa, lähinnä Facebook-sivuja, käytettiin tiedotuskanavana onnistuneesti.

HENKILÖSTÖ

Yhdistyksen henkilökunta työskenteli edelleen pääsääntöisesti hankkeissa. **Sari Huuhtanen** jatkoi projektipäällikkönä Afrikan kehitysyhteistyöhankeissa. Sambiassa hankealueina olivat Lusaka ja Livingstone, Tansanian hanketta toteutettiin yhteistyössä Aalto-yliopiston opiskelijoiden kanssa, ja Swasimaassa jatkettiin hanketoimintaa Turun ammattikorkeakoulun kanssa. **Susanna Pakula** toimi projektiasiantuntijana kotimaan BIOUREA ja KIVIREKI -hankkeissa. BIOUREA ja KIVIREKI -hankkeiden toisena projektiasiantuntijana toimi **Karoliina Tuukkanen** avustaan myös kehitysyhteistyöhankeissa. Hallintokoordinaattorina toimi **Riina Heinisuo**, joka vastasi yhdistyksen taloushallinnosta sekä toimiston hallinnoinnista. Muutaman kuukauden harjoitteluja toteutettiin totuttuun tapaan sekä toimistolla että ulkomaan hankkeissa. Lisäksi **Dora Jokinen** oli avustamassa kehitysyhteistyöhankeissa tammikuusta kesäkuuhun.

YHDISTYKSEN TOIMINTA

Tässä kappaleessa esitellään kootusti vuoden tärkeimpiä toimintoja ja tapahtumia. Kattavasti niistä saa tietoa yhdistyksen www-sivuilta.

YRITYSYHTEISTYÖ

Yritysyhteistyötä jatkettiin vuonna 2016 pitkäjänteisesti. Uusia yrityksiä pyrittiin rekrytoimaan jäseniksi ja muutama uusi jäsen saatiinkin. Toimintavuoden aikana yritysäsenten kanssa osallistuttiin OmaMökki -messujen Huussikortteliin sekä uusittiin aiempi 2011 vuoden Suomalaiset kuivakäymälät -esite. Esite on yhdistyksen ehdottomasti suosituin esite, jota jaetaan kaikissa tapahtumissa, koulutuksissa ja seminaareissa. Uusittua esitettä painettiin 6 000kpl. Erityisesti asiakkaita on miellyttänyt esitteen selkeät kuvaukset, kuvat sekä laitteiden kokomerkinnot. Uusitus esitteessä keskityttiin entistä enemmän sisäkuivakäymälämalleihin ja mukaan liitettiin myös jätevesiosio. Esitteen taittoi ja ulkoasun suunnitteli graafikko Jussi Sillanpää.

KSH ry promoaa yritysäsenten tuotteita kaikissa niissä kymmenissä tilaisuuksissa, joihin yhdistys osallistuu vuosittain. Lisäksi jaetaan tietoa yritysäsenten toiminnasta ja tuotteista netissä, sosiaalisen median kautta sekä useissa lehtijutuissa, joihin yhdistystä vuosittain haastatellaan. Lisäksi yhdistys esittelee yritysäsenten laitteita niissä lukuisissa henkilökohtaisissa neuvonnoissa, joita vuosittain tehdään. Yritysäsenten materiaaleja jaetaan osana kuivakäymäläneuvontaa. Yhdistyksellä oli viime vuonna 23 yritysäsentä, joka vastaa huomattavaa läpileikkausta alan toimijoista. KSH ry ei siis tässä mielessä ole ihan perinteinen kansalaisjärjestö, sillä toiminta yrityskentällä on huomattavasti muita järjestöjä aktiivisempaa.

DRY TOILET 2018 -KONFERENSSI

Yhdistys järjestää kansainvälisen kuivakäymäläkonferenssin joka kolmas vuosi. Konferenssi on ainutlaatuinen, vain kuivakäymälöihin keskittyvä kansainvälinen tieteellinen konferenssi, jossa on voitu keskeisesti esitellä suomalaisten järjestön ja yritysten osaamista alalla ja suomalaisten toteuttamia hankkeita sekä kuulla kansainvälisistä projekteista ja edistyksistä. Seuraava konferenssi on suunnitteilla vuodelle 2018, sen suunnittelu aloitettiin jo syksyllä 2016.

HIEDANRANTA

Hiedanrannan alue sijaitsee Lielahden kupeessa noin neljän kilometrin päässä Tampereen keskustasta. Vanha Metsä Boardin tehdasalue aiotaan tulevaisuudessa muuntaa asuinalueeksi, joka tarjoaa sekä asuin- että työmahdollisuuksia kaupunkilaisille. Uutta asuinalueita sekä tällä hetkellä paikalla toimivaa kaikille avointa Väli-aikaista Hiedanrantaa kehitetään kiertotalouden periaatteiden mukaan. Myös yhdistys on ollut mukana alueen kehitystyössä ja vuonna 2016 vanhaan Kuivaamoon, joka muunnettiin kulttuurikäyttöön, asennettiin mm. 19 kuivakäymälää tapahtumien vieraiden käyttöön. Yhdistys ja sen yritysjäsen DT-Keskus Kuivakäymälä olivat kehitystyössä mukana. Järjestelmän suunnitteli ja toteutti Raini Kiukas DT-Keskuksesta yhteistyössä Tampereen

kaupungin kanssa. Yhdistys on myös esitellyt kuivakäymäläjärjestelmää ja Hiedanrantaa esilaisille vieraille, ollut alueen käytön suunnittelussa ja erityisesti erilaisten ihmistuotosten hyötykäyttöön liittyvien hankkeiden ja suunnitelmien tekemisessä mukana.

TAPAHTUMAT JA NEUVONTA

KSH ry toimii tavoitteidensa eteen tiedottamalla toiminnastaan erilaisissa tapahtumissa, sähköisessä ja muussa mediassa, järjestämällä tapahtumia ja luentoja, tekemällä yhteistyötä muiden alan toimijoiden kanssa (mm. vesiensuojeluyhdistykset, muut ympäristö- ja kansalaisjärjestöt, organisaatiot, ministeriöt, virkamiehet, korkeakoulut, kansalaisopistot, tutkijat sekä yritykset) sekä erityisesti antamalla koulutusta ja neuvontaa puhelimitse, sähköpostitse sekä henkilökohtaisesti kaikille asiasta kiinnostuneille. Lisäksi KSH ry julkaisee esitteitä ja oppaita, tiedonantoja ja kannanottoja sekä pitää aktiivisesti yhteyttä jäseniinsä mm. sähköisen uutiskirjeen, jäsenille suunnattujen retkien, tapahtumien ja tilaisuuksien kautta.

SEMINAARIT JA MUUT TAPAHTUMAT

Yhdistys osallistui useisiin tapahtumiin pääkaupunkiseudulla ja Pirkanmaalla, mutta myös muualla Suomessa. Vuonna 2016 osallistuttiin mm. Maailma kylässä -festivaaleille Helsingissä, Tampereen kaupungin järjestämälle vihreälle viikolle ja ympäristötorille sekä Kukkaisviikoille. Lisäksi yhdistys kävi puhumassa erilaisissa tapahtumissa ja piti mm. 18.6. Aurajoki-säätiön VEERA-hankkeeseen liittyen luennon kuivakäymälän hankinnasta ja käymälätuotosten käytöstä.

Yhdistys esitteli virtsan lannoitekäyttöä useissa eri tapahtumissa, joista suurimpana Ravinteet kiertoon, vesistöt kuntoon – Kiertotalouden kärkihankkeen lähtölaukaus -seminaari, jossa BIOUREA-hanke oli näytävästi esillä sekä esityksissä että lehdistötilaisuudessa.

Yhdistys on erittäin rutinoitunut ja osaava yleisötilaisuuksien järjestäjä, josta kertoo pitkä yleisötilaisuuksien, konferenssien, neuvontatilaisuuksien ja seminaarien lista. Yhdistys on vuosia tehnyt yhteistyötä eri haja-asutusalueiden jätevesineuvontaa toteuttavien järjestöjen kanssa ja mm. kouluttanut osana vesiensuojeluyhdistysten hankkeita, tuottanut materiaalia ja tietoa liittyen haja-asutusalueiden jätevesineuvontaan ja kuivakäymälöihin sekä vastannut asukkaiden kysymyksiin liittyen jätevesiin ja kuivakäymälöihin. Yhdistyksen työntekijät ovat tehneet tiivistä yhteistyötä mm. Suomen ympäristökeskuksen kanssa (esimerkiksi yhteistyöhanke BIOUREA) ja osallistuneet haja-asutusalueiden jätevesien hallintaan ja neuvontaan liittyviin seminaareihin. Loppuvuodesta 2016 yhdistys toimitti Lapin alueelle jaettavaksi 600 kpl kuivakäymälöihin liittyvää materiaalipakettia yhteistyössä Kemijoen vesiensuojeluyhdistyksen kanssa. Materiaalipakettiin kerättiin tietoa kuivakäymälöistä jätevesiratkaisuna niin

mökkiläisille, kokoaikaisille asujille kuin julkisiin tiloihinkin. Yhdistyksen edustaja Karoliina Tuukkanen osallistui SYKE:n järjestämään "haja-asutuksen jätevesineuvojen koulutukseen" 3.6.2016 ja piti tilaisuudessa asiantuntijaluennon. Yhdistyksen työntekijöiden vuosien työ haja-asutusalueiden jätevesiasioiden parissa sekä yhteistyö kaikkien alan toimijoiden kanssa tarjoaakin edellytykset asiantuntevaan ja laaja-alaiseen neuvontaan liittyen kuivakäymälöihin ja harmaiden vesien erilliskäsittelyyn haja-asutusalueella.

Vuoden 2016 tapahtumakalenteri

- **21.2.** Ravintolapäivä teemalla "Kaupunkiviljelijän talvikeittiö" yhdistyksen toimistolla Näsilinnankadulla
- **9.3.** Seminaari BIOUREA-hankkeen toimijoille ja sidosryhmille - Virtsa lannoitteena ja käymäläkompostin käyttö, lannoituskokeet 2016
- **21.3.** KIVIREKI-hankkeen työpaja
- **22.3.** Maailman vesipäivä
- **7.- 10.4.** Huussikortteli OmaMökki -messut, Helsingin Messukeskus
- **23.4.** KSH ry:n sääntömääräinen kevätkokous yhdistyksen toimistolla, Näsilinnankatu
- **23.5.** BIOUREA-hankkeen viljelykokeet alkavat virtsan levityksellä ohrapellolle Sipilän tilalla Kangasalla
- **25.5.** BIOUREA-hankkeen viljelykokeet jatkuvat virtsan levityksellä Iittalassa Mikkolan tilalla
- **28.-29.5.** Maailma kylässä -festivaali, Helsinki.
- **5.6.** Maailman ympäristöpäivä
- **6.-12.6.** Tampereen Vihreä Viikko
- **6.6.** Ympäristötori, Tammelantori
- **9.6.** Tampereen kaupungin vihreällä viikolla tutustuminen KIVIREKI -hankkeen yhteistyöravintoloiden viljelyratkaisuihin
- **10.6.** Vuoden 2016 huussiteko -palkinnon eli Kultaisen talikon jako KSH ry:n toimistolla
- **18.6.** Kuivakäymäläluento Somerolla osana Aurajoki-säätiön VEERA-hanketta
- **26.7.** Tampereen Kukkaisviikkojen järjestämässä tapahtumassa Hämeenpuistossa kompostointivinkkejä Käymäläseura Huussi ry:n esittelypisteeltä
- **12.8.** Tutustuminen KIVIREKI-hankkeen ravintoloiden viljelyksiin
- **10.10.** KIVIREKI -hankkeen kaupunkiviljelytyöpaja. Miksi kaupunkiviljely kiinnostaa kaupunkilaisia ja yrityksiä? Minkälaisia tulevaisuuden mahdollisuuksia kaupunkiviljelyssä on? Miten ravinnekierto liittyy kaupunkiviljelyyn? Tampereen ammattikorkeakoulu

- **12.10.** Avoimet ovet KSH ry:n toimistolla osana Tampereen kestävä kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030-tapahtumapäivää
- **15.10.** Maailman käsienpesupäivä
- **9.11.** BIOUREA -hankkeen loppuseminaari, Tampereen ammattikorkeakoulu
- **19.11.** Maailman käymäläpäivä. Yhdistyksen syysvuosikokous ja opastettu kiertokävely Hiedanrannan alueella.

VIRTSAN LANNOITEKÄYTÖN EDISTÄMINEN

Vuonna 2016 jatkettiin pitkäjänteistä työtä virtsan lannoitekäytön edistämiseksi mm. kahden ravinnekierroksen edistämiseen tähtäävän kotimaisen hankkeen voimin. Eryityisesti joulukuussa 2016 päätöksen saanut BIOUREA-hanke oli kansallisella tasolla erittäin merkittävä hanke, joka sai huomattavan määrän positiivista palautetta niin suuremmalta yleisöltä kuin rahoittajaltakin. BIOUREA- kokeiluhanke tähtäsi virtsan laajamittaisempaan lannoitekäyttöön yhteistyössä kahden sopimusviljelijän kanssa. Hanke nosti virtsan lannoitekäytön statusta huomattavasti. Hankkeen lopputulokset olivat hyvin rohkaisevat ja tulosten avulla on mahdollista viedä virtsan lannoitekäyttöä eteenpäin Suomessa. Loppuraportti ja virtsan lannoitekäytöstä kertova video löytyy hankkeen nettisivuilta.

<http://www.huussi.net/toimintamme/hankkeet-nyt/biourea/hankkeen-materiaalit-ja-loppuraportti/>

Myös Pirkanmaalainen KIVIREKI-hanke sai paljon positiivista huomiota ja ravinnekierroksella oli hankkeen yksi teemoista. KIVIREKI-hankkeessa kehitettiin kaupunkiviljelyn liiketoiminnallisia edellytyksiä ja ravinnekierroksia yhteistyössä tamperelaisten *fine dining* ravintoloiden kanssa.

VIESTINTÄ

Yhdistys tiedotti aktiivisesti ravinnekierroksista ja kuivakäymälöihin liittyen vuonna 2016. Eryityisen onnistunut tiedotuksellisesti oli BIOUREA-hanke, josta julkaistiin vuonna 2016 n. 40 lehtijuttua ja artikkeleita. Lisäksi KIVIREKI-hanke sai mediassa paljon huomioita ja vuonna 2016 lehtijuttuja julkaistiin noin 20. Varsinkin keuhkokuumeen yhteydessä yhdistys oli paljon esillä eri julkaisuissa kuivakäymälöihin liittyen. Vuoden aikana lähetettiin yhteensä 15 tiedotetta valtakunnallisesti Tiedotus.com -portaalin kautta. Yhdistyksen tiedotteet löytyvät nettisivuilta. Yhdistyksen nettisivujen ylläpitoon kiinnitettiin huomiota ja verkkokaupan kehittämistä jatkettiin.

Laajat viestintätoimet keskitettiin perinteisesti vuoden aikana kolmeen ajankohtaan: Maailman vesipäivään (22.3.), maailman ympäristöpäivään (5.6.) sekä maailman käymäläpäivään (19.11.). Yhdistyksen nettisivut (noin 60–110 kävijää/päivä) sekä sosiaalinen media (noin 2600 tykkääjää) keräsivät paljon kävijöitä ja niiden

ylläpitoon kiinnitettiin huomiota. Tämän lisäksi yhdistyksellä on 4-6 kertaa vuodessa ilmestyvä uutiskirje, jota voi tilata mm. nettisivuilta helposti. Sähköisen uutiskirjeen tilaajia oli vuoden 2016 lopulla 460, ja uutiskirjeen tilaajien määrä jatkaa tasaisesti kasvuaan.

VUODEN HUUSSITEKO -PALKINTO

KSH ry on myöntänyt Vuoden huussiteko -palkintona Kultaisen talikon jo vuodesta 2002, ja vuonna 2016 talikon vastaanotti yhdistyksen pitkäaikainen puheenjohtaja (2010-2015) FT Mia O'Neill. Talikko luovutettiin Käymäläseura Huussi ry:n toimistolla 10.6.2016. Kultainen talikko myönnettiin Mia O'Neillille kuuden vuoden aikana tehdystä mittavasta yhdistyksen toiminnan kehitystyöstä. Mian puheenjohtajakauden aikana yhdistyksen toiminta kehittyi ammattimaisemmaksi ja hanketoiminnan kasvaessa myös talous- ja henkilöstöhallintoon panostettiin entistä enemmän. Mia toimii edelleen yhdistyksen hallituksen jäsenenä ja rahastonhoitajana. Mia O'Neill on ympäristöalan ammattilainen ja myös Huussitohtoriksi tituleerattu. Tohtoriksi Mia O'Neill väitteli maaliskuussa 2015, väitöstutkimuksen aiheena oli ekologisen sanitaation mahdollisuudet ja rajoitteet etenkin lainsäädännön puitteissa.

KUIVIKE-LEHTI

Yhteistyössä Sydän-Hämeen lehden kanssa toimitettiin ja painettiin jo kymmenes KUIVIKE-lehti, joka valmistui parahiksi kevään OmaMökki -messuille. Lehteen koottiin ajankohtaistietoa yhdistyksen hankkeista ja toiminnasta sekä tietoa hajajätevesi-asetuksesta, sisäkuivakäymälöistä uudisrakennuksissa, virtsan lannoitekäytöstä sekä ravinnekierrosta. Uutuutena lehdestä tuotettiin rikastettu nettiversio, jossa näköislehden kuvan takaa aukeaa kuvagallerioita ja videoita sekä mainoksista pääsee suoraan mainostajan nettisivuille tai verkkokauppaan. Lehden toimituksesta vastasi Riina Heinisuo. Painosmäärä oli 6 000. Lehteä jaettiin yhdistyksen kaikissa tapahtumissa ja sitä toimitettiin useille tahoille valtakunnallisesti (mm. vesiensuojeluhankkeille) sekä erityisesti Pirkanmaan alueella kunnille, kirjastoihin ja eri yhdistyksille. Lehteä toimitettiin myös yhdistyksen yritysjäsenille jaettavaksi.

HUUSSIKORTTELI

Helsingin Messukeskuksessa järjestetään vuosittain vapaa-ajan asumisen Kevät-messut, joista yksi osa tapahtumaa on OmaMökki -messut. Tämä messupaikka on jo useita vuosia ollut yhdistyksen vuoden tärkein tiedotus- ja neuvontatapahtuma. Vuonna 2016 oli jo kymmenes kerta, kun kaikkia yhdistyksen yritysjäseniä pyydettiin mukaan OmaMökki-messujen yhteisosastoon Huussikortteliin. Edellisvuoteen verrattuna yritysäsenten innostus osallistua Huussikortteliin nousi ja Huussikortteli saatiin jo hyvissä ajoin varattua täyteen. Tästä huolimatta Huussikortteli tuottaa yhä

yhdistykselle tappiota, sillä Huussikorttelin koko on vakiintunut n. 100 neliömetriin, eivätkä mukana olevilta yritysjäseniltä saadut tilattuihin neliöihin suhteutetut järjestelypalkkiot riitä kattamaan KSH ry:n omasta messuosastosta aiheutuvia kuluja. Yhtälö on vaikea, sillä OmaMökki-messut ovat yhdistykselle ja yritysjäsenille vuoden tärkein tapahtuma sekä yksi merkittävimmistä tarjoamistamme yritysjäseneduista.

Yhdistyksen osastolla kävi messujen ajan jatkuva kuhina ja kuivakäymälöihin sekä kompostointiin liittyviä neuvontoja annettiin päivittäin useita kymmeniä. Kysyntää ja tarvetta korttelille siis ehdottomasti on. Lisäksi KSH ry piti messujen ohjelmalavalla päivittäin infoiskut kuivakäymälöihin liittyen keräten yhteensä n. 250 kuulijaa.

VARAINHANKINTA

Varainhankinta on yhä yksi yhdistyksen suurimmista haasteista. Vuoden 2016 lopulla kävi selväksi, että yhdistyksen hankkeiden omarahoituksen kerääminen kaipasi vielä apua. Yhdistyksen hankkeiden omarahoitusosuudet olivat vuodelle 2016 20-40%, joka on pienelle yhdistykselle iso voimanponnistus. Vuoden lopulla yhdistys lanseerasikin seuraajilleen ja yhdistyksen jäsenille HELPPAA HUUSSIA -kampanjan. Kampanjan tavoitteena oli kerätä 10.000€, jonka avulla yhdistyksen omarahoitukset saataisiin katettua ja vuosi 2016 pelastettua. Kampanja tuotti tulosta reilusti yli odotusten ja sen seurauksena kerättiinkin noin 14.000€ yhdistykselle.

Myös erilaisia varainhankintailtoja pidettiin mm. Helsingissä ja eri yrityksiin ja säätiöihin oltiin yhteydessä ja pyydettiin hankkeille suoria lahjoituksia. Ulkomaan kehitysyhteistyöhankkeita tukivat mm. ALL-säätiö, Ympäristö- ja kuluttajapoliittinen yhdistys sekä Ruusuvuoren koulun taksvärkkikeräys. Myös Gofundme-palvelun kautta kerättiin lahjoituksia BIOUREA- ja Tansanian-hankkeiden omarahoitusosuuden kattamiseksi. Huussikummitoimintaa jatkettiin edelleen tärkeänä kehitysyhteistyöhankkeiden omarahoitusmuotona. Lisäksi yhdistys piti maksullisia koulutuksia. Yhdistyksen verkkokaupassa myytiin sekä aineettomia että aineellisia tuotteita. Erityisesti panostettiin aineettomien lahjojen myyntiin ja markkinointiin. Myyntiä onkin saatu nousemaan juhlapyhinä sekä valtakunnallisina teemapäivinä, kuten esimerkiksi käsienpesupäivänä. Verkkokaupan houkuttelevuuden lisääminen, markkinointi ja tuotekehitys vaativat kuitenkin edelleen lisätyötä.

HANKETOIMINTA

Yhdistys on tehnyt erittäin vaikuttavia hankkeita jo usean vuoden ajan sekä kotimaassa että kehitysmaissa ja antaa mm. neuvontaa liittyen haja-asutuksen jätevesien käsittelyyn, ravinnekiertoon ja vesien suojeluun.

Suomessa vesiosaamista pidetään yhtenä Suomen vahvuuksista kehitysyhteistyössä, mutta yhdistys on silti yksi harvoista suomalaisista järjestöistä, joka on keskittynyt WASH-teemoihin (vesi, sanitaatio ja hygienia) kehitysyhteistyöhankkeissaan. Kehitysyhteistyössä tärkeätä on paitsi sanitaation ja terveyden parantaminen myös erityisesti naisten, tyttöjen ja erityisryhmien erityistarpeiden huomioiminen.

Vuonna 2016 valmistui mm. opas esteettömyyden huomioimisesta vesi- ja sanitaatiohankkeissa. Opas toteutettiin yhteistyössä vammaisjärjestöjen kanssa ja siihen ei saatu mitään erillistä projektirahoitusta, vaan kiinnostus ja innostus ohjasivat työryhmän toimintaa. Yhdistyksen hankkeet hyödyttävät koko Suomen WASH-kenttää, sillä niistä saatuja kokemuksia on voitu levittää myös muiden järjestöjen käyttöön esimerkiksi koulutuksia ja neuvontaa antamalla sekä tuotettuja materiaaleja jakamalla. Yhdistys onkin neuvonut useita eri järjestöjä ja auttanut heitä mm. hankehakemusten teossa. UM:n mukaan keväällä 2016 toteutuneessa hankehaussa näkyikin sanitaatiohankkeiden tai sanitaatiokomponenttien määrän selvä kasvu, joka tämä indikoi sitä, että yhdistyksen sanoma ja koulutukset ovat tuottaneet tulosta.

INNOVATIIVINEN SANITAATIO LUSAKAN LÄHIÖISSÄ 2014-2016 (SAMBIA)

Lusakan hankkeen paikallisena kumppanina on toiminut vuodesta 2008 lähtien Network for Environmental Concerns and solutions (NECOS). Aiemmin Madimban kaupunginosasta toteutettua toimintaa laajennettiin Georgen kaupunginosaan sekä Katuban ja Mungulen alueelle, noin 15 km Lusakan ulkopuolella. Hankevuoden aikana rakennettiin 30 käymälää ja pidettiin lukuisia koulutuksia, lähinnä paikallisille asukkailla. Yhteensä hankkeessa rakennettiin 95 käymälää tämän hankekauden aikana. Myös koulujen School WASH-toimintaa jatkettiin ja hankekouluille perustettiin mm. ympäristöklubitoimintaa ja pidettiin erilaisia opettavaisia visailuja. Virtsan lannoitekäyttöä testattiin mm. paikallisen kumppanin viljelmillä ja kasvihuoneessa. Aiemmalla hankekaudella perustettuja paikallisia yrityksiä on 6 ja osa niistä toimii jo kestäväällä pohjalla mm. jätehuollossa, vesikioskien pyörittämisessä sekä tarjoamalla palveluja käymälöiden rakentamisessa, kunnossapidossa ja tuotteiden kierrättämisessä. Vaikuttamis- ja tiedotustyötä tehtiin mm. eri ministeriöissä, yliopiston, NGO WASH-Forumien kautta sekä järjestämällä esittelykierroksia hankealueilla mm. muille järjestöille ja eri maiden delegaatioille. Ulkoasiainministeriön ja Suomen Sambian suurlähetystön edustajat vierailivat hankealueella huhtikuussa 2016. Hankkeeseen tehtiin myös toiminnantarkastus osana Sambian maaohjelman tarkastusta ulkoasiainministeriön toimeksiannosta, toteuttajanaan KPMG. Toiminnantarkastuksen huomioita olivat erityisesti paikallisen kumppanin hallintokapasiteetin heikkous, joita pyritään uuden toimintakauden aikana kehittämään. Yhdistyksen

Suomen toiminnot ja hallinto saivat pääosin positiivista palautetta, kehitettäviä osa-alueita löytyi lähinnä omarahoituksen keräämisessä ja merkitsemisessä hankkeiden kirjanpitoon. Toimintavuosi oli tämän hankkeen viimeinen. Toiminta kuitenkin jatkuu joulukuussa 2016 tulleen ulkoasiainministeriön päätöksen myötä yhdistykselle myönnetyn Sambian maaohjelman puitteissa vuosina 2017-2020, jossa Lusaka on yksi ohjelman kohdealueista.

LIVINGSTONEN KUIVASANITAATIO- JA JÄTEHUOLTOHANKE 2014-2016 (SAMBIA)

Livingstonen hankkeessa vuosi 2016 oli myös hankkeen viimeinen ja kolmas toimintavuosi. Hankkeen paikallisena kumppanina toimi Livingstone Green Initiative (LGI). Hankkeessa toteutettuja toimintoja olivat muun muassa tietoisuuden lisääminen ja koulutukset eri kohderyhmille vesi-, sanitaatio- ja hygienia- ja terveys- ja ympäristö- ja sosiaalisen kehityksen alueilta, kuivakäymälöiden rakentaminen, kompostoinnin kehittäminen ja taimitarhojen perustaminen sekä lasinkierrätyksen ja pienyritystoiminnan kehittäminen.

Toimintavuoden aikana keskityttiin erityisesti käymälöiden määrän lisäämiseen alueella. Vuoden aikana rakennettiin yhteensä 50 kuivakäymälää ja käymälöiden kokonaismäärä kolmen vuoden aikana nousi 126:een, joka on reilusti enemmän mitä hankkeessa oli tavoitteena (94). Hankkeesta on raportoitu paljon myös medioissa, sekä radiossa että TV:ssä, joten tietoisuus kuivakäymälöistä ja niiden hyödyistä on noussut merkittävästi sekä Livingstonessa että koko Sambian laajuisesti. Haasteena Livingstonen hankkeessa on ollut mm. kaupunkialueella olevien käymälöiden virtsan käyttö ja maaseutukohteissa kuivuus ja sateiden viivästymisen, joka vaikeutti lannoituskokeiden ja virtsan hyötykäytön aloittamista. Vaikka pieniä askeleita on otettu mm. lasipullojen hyödyntämisessä rakentamisen raaka-aineena, haasteita on ollut jätteiden kierrätyksen kehittämisessä, sillä kierrätyksen edistämisen toimintaympäristö (mm. kaupungin hallinnon kapasiteetti, hyötykäyttömahdollisuudet jne.) ovat olleet heikot. Pienyritystoimintaa on muodostunut lähinnä käymälöiden rakentamisen tiimoilta, sillä hanke on kouluttanut useita rakennusmiehiä, jotka ovat saaneet rakentamisesta toimeentuloa. Hankkeen toiminta jatkuu joulukuussa 2016 tulleen ulkoasiainministeriön päätöksen myötä yhdistykselle myönnetyn Sambian maaohjelman puitteissa vuosina 2017-2020, jossa Livingstone on yksi ohjelman kohdealueista. LGI on tulevan hankkeen pääkumppani ja sen paikallinen hallinnoija.

MBABANEN KUIVASANITAATIOHANKE SWAZIMAASSA 2014-2016

Hanketta on toteutettu vuodesta 2014 yhteistyössä Swazimaan yliopiston (UNISWA), Green Living Movement (GLM) Swazimaan ja Turun ammattikorkeakoulun kanssa. Hankkeessa on parannettu Swazimaan pääkaupungin kolmen alueen, Mnyamatsinin, Bukan ja Lobamban sanitaatiota ja jätehuoltoa, sekä levitetty aiempien hankkeiden aikana parhaimmaksi todettuja käytäntöjä Swazimaan muille alueille.

Kolmevuotisessa hankkeessa rakennettiin 18 kuivakäymälää yhteistyössä paikallisten toimijoiden ja asukkaiden kanssa ja mm. pidettiin koulutuksia ja eriaiheista työpajoja sekä asukkaille että viranomaisille, medialle ja muille sidosryhmille. Kuivakäymälät toimivat koekenttänä, jossa paikalliset asukkaat ovat tutustuneet kuivakäymälöiden rakentamiseen, niiden hyötyihin ja heitä on opastettu niiden oikeanlaisessa käytössä. Hankkeen tavoitteena on ollut vähentää käymäläjätteeseen liittyvää stigmaa opastamalla paikallisia käymäläjätteen hyödyntämisessä lannoitteena kotiviljelyssä. Hankkeen aikana huomattiin, että lisääntynyt ymmärrys kuivakäymälöiden hyödyistä vähensi negatiivista suhtautumista virtsan lannoitekäyttöön, etenkin kun lannoite oli peräisin oman lähipiirin käytössä olevasta kuivakäymälästä. Osa ihmisistä aloitti myös virtsan keräämisen ja hyötykäytön ilman kuivakäymälää, mikä on merkki siitä, että suhtautuminen virtsan lannoitekäyttöön on positiivisempaa kuin aiemmin. Yksityiskäytössä olevien käymälöiden käyttö oli muutenkin aktiivisempaa ja niistä pidettiin hyvää huolta. Paikallisten ihmisten osallistuminen käymälöiden rakentamisen suunnitteluun ja rakentamisprosessiin on selvästi lisännyt ihmisten sitoutumista hankkeeseen ja he ymmärtävät millaisia hyötyjä kuivakäymälöistä on heille nyt ja tulevaisuudessa. Hanke päättyi vuoden 2016 lopussa ja vaikka Swazimaahan haettiin uutta hanketta ulkoministeriöstä, ei hankerahoitusta enää pienentyneiden kehitysyhteistyömäärärahojen vuoksi myönnetty.

SANITAATION KEHITTÄMINEN JA YHTEISÖLLINEN YRITTÄMINEN DAR ES SALAAMISSA TANSANIASSA (2014-2016)

Kolmivuotisen Tansania-hankkeen tavoitteena on ollut vesihuollon ja sanitaation kehittäminen kestäväen kehityksen periaatteiden mukaisesti kaupungin laajoilla epävirallisilla asuinalueilla eli slummialueilla ja parantaa samalla kokonaisvaltaisesti asukkaiden elinoloja ja elämänlaatua Dar Es Salaamissa. Hanke on toteutettu yhteistyössä Center for Community Initiatives (CCI Tanzania) -nimisen tansanialaisen kansalaisjärjestön ja Aalto-yliopiston opiskelijoiden kanssa.

Paikallisia ryhmiä on koulutettu monipuolisesti muun muassa kuivakäymälöiden rakentamiseen, huoltoon, kompostin käyttöön maanparannusaineena, virtsan käyttöön lannoitteena, hygieniaan ja yrittäjyyteen liittyen. Koulutuksen tarkoituksena on taata laadukasta ja laaja-alaista tietotaitoa, joka varmistaa hankkeen aikaisten toimintojen jatkumisen ja mahdollisuuden toimintojen laajentumiseen tulevaisuudessa. Koulutusmuotoja ovat olleet osallistavat luennot, työpajat ja pilottikuivakäymälöiden rakentaminen työssäoppimisen periaatteella. Hankkeen aikana on rakennettu yhteensä 36 eri kokoista ja erilaiselle käyttäjäkunnalle suunniteltua virtsan erottelevaa kuivakäymälää. Päivittäin näillä käymälöillä on yhteensä yli 2000 käyttäjää. Lisäksi on työstetty mm. opetusmateriaalia ja -videoita, joita voidaan hyödyntää myös muissa hankkeissa. Hanke päättyi vuoden 2016 lopussa ja rahoitusta

jatkohankkeelle ei myönnetty. Aalto-yliopiston opiskelijat jatkavat yhteistyötä paikallisten ryhmien kanssa myös jatkossa ja yhdistys saattaa mahdollisesti hakea rahoitusta hankkeiden jatkamiseen alueella myöhemmin.

KIVIREKI 2015–2017

KIVIREKI – Kaupunkiviljelystä resurssitehokasta liiketoimintaa -hanke aloitettiin syyskuussa 2015. Hanketta rahoitetaan Pirkanmaan liiton kautta Euroopan aluekehitysrahastosta ja sen päätoteuttajana toimii Tampereen ammattikorkeakoulu. Hankkeen tavoitteena on luoda, kehittää ja testata kaupunkiviljelyn sovellusten mahdollistamia liiketoimintamahdollisuuksia, uusia innovaatioita ja osaamista, jotka liittyvät suljetun ravinnekierron periaatetta toteuttavaan kaupunkiviljelyyn. Hankkeessa on mukana yhteistyökumppaneina neljä tamperelaista ravintolaa, Ravinteli Bertha, Ravintola C, Hella&Huone sekä Tampere-talo.

Hanke aloitettiin vuonna 2015 mm. taustaselvitysten tekemisellä, hankkeen sidosryhmille suunnatun kyselyn laatimisella sekä ravintoloiden toiminnan suunnittelulla. Vuonna 2016 hankkeessa siirryttiin viljelyn toteuttamiseen ravintoloiden tiloissa tai läheisyydessä. Ravinteli Berthan sisäpihan katokselle rakentui hankkeen määrällisesti suurin viljelmä. Katoksen päälle rakennettiin kymmeniä viljelylaatikoita, joissa kasvoi yli 20 lajiketta kesän aikana. Tampere-talon katolle nousi kesällä noin 15m² kokoinen kasvihuone, joka oli keittiömestari Juhana Paturin pitkäaikainen haave. Lisäksi kasvihuoneen ulkopuolelle rakennettiin viljelylaatikoita ja terassi. Hellassa&Huoneessa toimi kesällä 2016 nollahävikkiin keskittynyt pop up-ravintola Alpha, jonka asiakastiloissa ja kellarissa viljeltiin kasveja sisätiloissa. Ravintola C:n ratkaisut jätettiin tiloihin liittyvien haasteiden takia seuraavaan kesään. Lisäksi vuonna 2016 jatkettiin kaupunkiviljelyn taustaselvitysten tekemisiä mm. haastatteleamalla eri pirkanmaalaisia ravintoloita ja ruoan tuottajia.

Hankkeessa järjestettiin maaliskuussa Tampereen ammattikorkeakoululla kaupunkiviljelyn työpaja, jossa oli n. 30 osallistujaa. Yhdistys osallistui myös helmikuussa kansainväliseen ravintolapäivään teemalla "Kaupunkiviljelijän talvikeittiö". Osana päivää kävijöille kerrottiin hankkeesta ja kaupunkiviljelyn mahdollisuuksista. Ravintolapäivässä oli yli 30 kävijää. Hanke keräsi kesällä paljon huomiota ja kiinnostusta mm. mediassa (mm. Yle Pirkanmaan TV-uutiset) ja hankkeen elokuussa järjestetyt avoimet ovet keräsivätkin yli 100 kävijää tutustumaan ravintoloiden viljelyksiin.

BIOUREA 2015-2016

BIOUREA – Innovatiivinen lannoitevalmiste suljetun ravinnekierron toteuttamisessa 2015–2016 -hanketta rahoitti ympäristöministeriö Ravinteiden kierrätyksen edistämistä ja Saaristomeren tilan parantamista koskevasta ohjelmasta (ns. Raki-ohjelma). Hanke toteutettiin Käymäläseura Huussi ry:n, Tampereen ammatti-

korkeakoulun ja Suomen ympäristökeskuksen yhteishankkeena. Hankkeen tavoitteena oli laatia malli ja kokeilla käytännössä laajamittaisen erilliskerätyn virtsan ja käymäläkompostin keräyksen, käsittelyn ja hyötykäytön teknisiä toteutuksia sekä edistää erilliskerätyn virtsan ja käymäläkompostin tuotteistamista lannoitevalmisteeksi. Lisäksi hankkeessa tehtiin virtsan erilliskeräilyä koskeva ravinnepotentiaalın ja ympäristövaikutusten arviointi.

Vuonna 2015 hankkeessa keskityttiin ravinteiden keräämiseen tapahtumista ja yksityistalouksilta sekä mm. virtsan mikrobiologisiin ja lääkeaine-analyyseihin. Kesällä 2016 toteutettiin virtsan lannoitekokeet yhteistyöviljelijöiden pelloilla Iittalassa ja Kangasalla. Kasvina kokeissa käytettiin ohraa ja verrokkina kokeissa toimi väkilannoite ja ei lainkaan lannoitusta. Lisäksi Tampereen ammattikorkeakoululla tehtiin purkkimittakaavan kasvatuskokeita sekä struviitilla että käymäläkompostilla.

Hygieenisiltä ominaisuuksiltaan virtsa täyttää lannoitevalmisteasetuksen (12/07) mikrobiologiset vaatimukset. Erilliskerätyistä virtsaeristä salmonellaa ei löytynyt lainkaan ja E. colia ainoastaan muutamia kappaleita/25 g näytettä. Hankkeen aikana erityisesti lääkeaineet nousivat huolenaiheeksi ja niitä testattiinkin ajateltua laajemmin. Kerätyistä virtsaeristä löytyi yli määritysrajan olevia, määrällisesti mitattavia pitoisuuksia 17 eri lääkeainetta esim. tulehduskipulääkkeitä, antibiootteja, sydän- ja verisuonitautien lääkkeitä ja masennuslääkkeitä. Tutkittua tietoa lääkeaineiden kulkeutumisesta, hajoamisesta maassa ja mahdollisesta kertymisestä ei kuitenkaan ole vielä riittävästi, joten lisätutkimuksille on tarvetta. Myös maaperä ja tähkät testattiin viljelykokeiden jälkeen. Maaperästä ja ohran jyvistä kasvukauden lopussa otetuista näytteistä ei löytynyt mitattavia määriä lääkeaineita tai hormoneja. Ainoana poikkeuksena oli progesteroni, jota löytyi jyvistä ja jota saattaa esiintyä kasveissa myös luonnostaan. Hankkeen lopputuloksena todettiin seuraavaa:

- Erilliskerätty virtsa ja käymäläkomposti täyttivät lannoitevalmisteita koskevan asetuksen ehdot hygieenisen turvallisuuden (taudinaiheuttajaindikaattorit E. coli ja Salmonella) ja haitallisten metallien pitoisuuksien osalta. Lisäksi ravinnepitoisuudet ovat korkeat – NPK yhteensä noin 3,5 %. Esitämme, että virtsa hyväksyttäisiin mukaan lannoitevalmisteasetukseen tyyppiin 3 Maanparannusaineet ja tyyppinimiryhmään 3A5 Maanparannusaineena sellaisenaan käytettävät sivutuotteet

- Erilliskerätty virtsa on lannoiteteholtaan väkilannoitteen veroinen. Kokonaissato oli väkilannoitteella saadun sadon veroinen ja sato lannoittamattomaan verrattuna oli selvästi korkeampi. Optimilannoitus on tärkeää, ettei virtsan lannoiteteho mene hukkaan, vaan tulee käytettyä jyvien kasvuun. Virtsa voidaan kuljettaa ja levittää samalla kalustolla kuin lietettäkin, joskin multausta suositellaan typpihäviöiden minimoimiseksi ja hajuhaittojen ehkäisemiseksi. Myös käymäläkomposti voisi toimia varteenotettavana maanparannusaineena astiakokeiden perusteella.

- Virtsasta löytyi lääkeainejäämiä, erityisesti tulehduskipulääkkeitä. Niiden määrät olivat kuitenkin varsin pieniä, tasolla µg/l ja alle. Maaperästä ja ohran jyvistä kasvukauden lopussa otetuista näytteistä ei löytynyt mitattavia määriä lääkeaineita tai hormoneja. Ainoana poikkeuksena oli progesteroni, jota löytyi jyvistä ja jota saattaa esiintyä kasveissa myös luonnostaan. Virtsan lannoitekäytön seurauksena ei havaittu lääkeaineiden kertymistä maaperään tai jyviin.
- Nykytilanteessa haja-asutusalueella kaksi kolmannesta tpeystä ja kolmannes fosforista päätyy ympäristöön rehevöittävinä päästöinä. Virtsan erilliskeräilyyn avulla fosforista saataisiin jopa neljä ja tpeystä yli kymmenen kertaa enemmän ravinteita talteen haja-asutuksen nykytilanteeseen verrattuna. Samalla rehevöittävät päästöt ympäristöön pienenevät viidennekseen entisestä.
- Jos kaikki yhdyskuntien ja haja-asutuksen virtsa kerättäisiin talteen ja hyödynnettäisiin, jätevedenpuhdistamoiden kuormitus pienenesi noin neljännekseen ja fosforikuormitus puolittuisi nykyisestä.
- Virtsa toimii taloudellisesti hyvänä lannoitteena, mikäli keruu, käsittely-, varastointi-, jakelu- ja levityskustannukset ovat kohtuulliset. Suurin arvo muodostuu tpeystä ja kaliumista.

Hanke herätti paljon huomiota sekä mediassa että kuluttajien keskuudessa. Ylen TV-Uutiset Pirkanmaalla ja Hämeessä esittivät hankkeen viljelykokeista jutut, joita jaettiin laajasti myös sosiaalisessa mediassa. Hankkeen aikana todettiin, että suhtautuminen virtsan lannoite-käyttöön on ajateltua positiivisempaa erityisesti viljelijöiden keskuudessa, mutta myös ennakkoluuloja on vielä paljon olemassa esimerkiksi elintarviketeollisuuden parissa ja lisätyötä erityisesti aiheen tiedottamisessa tarvitaan vielä. Myös virtsan lannoitekäytön pitkäaikaisesta seurannasta ja haitta-aineiden tutkimisesta tarvitaan lisätietoa.

TALOUS

Toimintavuonna 2016 tilinpäätöksen ja palkanlaskennan hoiti Pluscom Taloushallinto Tampere Oy, muista taloushallinnon tehtävistä vastasi yhdistyksen hallintokoordinaattori. Yhdistyksen pankkina toimii edelleen Kangasalan Osuuspankki. Yhdistys jatkoi sähköisen taloushallinnon järjestelmän Fivaldin käyttöä, joka mahdollistaa reaaliaikaisen taloudenseurannan ja vähentää myös tulostustarvetta.

Vuoden 2016 tulos on negatiivinen 2310,44 euroa. Pääosa toiminnasta rahoitettiin ulkoministeriön, ympäristöministeriön ja Pirkanmaan liiton hankerahoilla. Lisäksi yleisavustuksia yhdistyksen toimintaan saatiin ympäristöministeriöltä ja Tampereen kaupungilta.

Omarahoitusta kerättiin jäsenmaksuilla, jotka olivat vuonna 2016:

- henkilöjäsen 20 €
- opiskelijajäsen 10 €

- perhejäsen 30 €
- yritysjäsen (iso) 500 €
- yritysjäsen (pieni) 200 €
- yhteisöjäsen 30 €

Omarahoitusta kartuttivat myös Sambian hankkeiden huussikummituotot, säätiö- ja yrityslahjoitukset sekä erilaiset lahjoitukset erityisesti loppuvuoden Helppaa Huussia -kampanjan avulla, joista yhdistys on erittäin kiitollinen. Lisäksi muita tuloja yhdistys saa oppaiden myynnistä sekä verkkokaupan kannatustuotteiden myynnistä. Omarahoituksen kerääminen on yhdistykselle jatkuva haaste ja asettaa rajoituksia sille, kuinka paljon hankkeita voidaan toteuttaa. Varainhankinta ja varainhankinnan kehittäminen tulee siis jatkossakin olemaan yhdistyksen yksi suurimmista fokuksista.

Tilintarkastuksesta ja hankkeiden erityistilintarkastuksista vastasi HT-tilintarkastaja Raili Hannus / Tili- ja isännöintikeskus T.I.K. Oy.

Suorat hallinnon kulut ovat pitäytyneet samoissa lukemissa (noin 27 000€) kuin edellisenäkin vuonna. Yhdistys pyrkii pitäytymään hallinnon kulujen minimoinnissa, jotta suurin osa kuluista saataisiin ohjattua varsinaiseen sanitaatio- ja tiedotustyöhön. Toimintavuoden henkilöstökulut pienenevät edellisvuodesta ja olivat yhteensä hieman vajaat 154 000 €. Yhdistyksen kulut kohdistuvat pääosin hankkeiden omarahoituksen lisäksi materiaalin tuottamiseen, neuvontaan, tapahtumiin osallistumiseen ja tiedotukseen pakollisten hallinnon kulujen lisäksi.

Yhdistys toimii jo ideologiansa puolesta kestäväällä tavalla ja pyrkii tavoittelemaan kestäviä toimintamalleja kaikissa sen toiminnoissa. Ympäristökysymykset otetaan huomioon mm. suosimalla julkisia kulkuneuvoja kotimaan matkoilla ja huolehtimalla kierrätyksestä toimistolla. Hanketoiminta kokonaisuudessaan tähtää kestäväan kehitykseen. Myös sosiaalinen kestävyys otetaan huomioon hanketoiminnan lisäksi kehittämällä työhyvinvointia toimistolla ja vaikuttamalla yhteiskunnallisiin kysymyksiin aktiivisesti.

Suurimpana haasteena yhdistykselle on taloudellisen kestävyuden varmistaminen. Uusia varainhankintamahdollisuuksia on vuosien ajan kokeiltu ja kehitetty, vaikkakaan tarvittaviin lukemiin ei ole vielä päästy. Erityisesti yritysyhteistyötä tulee kehittää. Vaikka hanketoiminta on hyvässä vaiheessa ja taloushallinnon käytännöt ovat läpinäkyviä ja toimivia, hankkeiden suuri omarahoitus vaikeuttaa silti yhdistyksen toimintaa. Hallinnon kulut on onnistuttu vuosien ajan pitämään minimissä, mutta talous ei silti ole pitkäjänteisesti kestäväällä pohjalla. Työntekijöitä ei ole varaa vähentää, mutta palkkakulujen varmistaminen tuleville vuosille on epävarmaa.

Valitettavasti poliittinen ilmapiiri ja taloudellinen tilanne tekevät pienten yleishyödyllisten yhdistysten toiminnasta haastavaa. Toiminta nojaa edelleen suuressa määrin talkootyöhön, vaikka neljän työntekijän ja aktiivisen hallituksen voimin näkyvyyttä onkin voitu ylläpitää ja kysyntään on voitu vastata melko hyvin. Ulkopuolinen rahoitus on ollut joka tapauksessa ensiarvoisen tärkeää. Jo usean vuoden ajan yhdistys on toiminut hyvin pienillä määrärahoilla ja tehnyt hankkeiden ulkopuolista toimintaa erittäin

pienillä resursseilla. On kuitenkin vaarana, ettei yhdistys pysty jatkamaan monipuolisten hankkeiden ulkopuolisten palveluiden tarjoamista ilman avustusten kasvua. Näitä seikkoja silmällä pitäen yhdistyksen strategian kehittäminen jatkuu aktiivisena myös tulevana vuonna.

Käymäläseura Huussi ry on kasvanut nopeasti ja kunnianhimoiset suunnitelmat ovat monelta osin jalkautuneet käytäntöön. Kehittämistyö jatkuu, ja yhdistyksen lähitulevaisuuden tavoitteena on tunnettavuuden, asiantuntijuuden sekä omavaraisuuden kasvattaminen. Kuivakäymälätekniikoilla on selvästi sekä kotimaassa että kansainvälisesti yhä suurempi kysyntä vesivarojen ja ravinteiden vähetessä. Toiminta perustuu erityisesti joustaviin ja innovatiivisiin työskentelymenetelmiin, korkealaatuisiin hankkeisiin ja osaavaan henkilökuntaan.